

Kuntoutuksen ajankohtaiset asiat Vanhusneuvosto 14.3.2024

Kuusisto Eeva-Kaisa, osastonhoitaja

Satakunnan hyvinvointialue

Ikääntyneiden palveluiden toimialue

Kotona asumista tukevat palvelut, kuntoutus

Satakunnan hyvinvointialueen strategia 2023–2025

Satavarmaa hyvinvointia, terveyttä
ja turvallisuutta lähellä ihmistä.

ARVOT

Palvelemme
yhdenvertaisesti

Kohtaamme
inhimillisesti

Toimimme
ammattillisesti

Uudistamme
vastuullisesti

Satakunnan
hyvinvointialue

Lääkinnällisen kuntoutuksen organisoituminen 1.1.2023 alkaen

Lääkinnällinen kuntoutus on organisoitu eri toimialueille

- Erityis- ja sairaalapalvelut
  - Kuntoutuksen osaamiskeskus (avh-prosessi, kipupkl, fysiatrian pkl yms.)
  - Terapiapalvelut esh (erityistason hoito-osastot ja pkl)
  - Terapiapalvelut pth (perustason hoito-osastot)
  - Apuvälinekeskus
- Lapset, nuoret, perheet
  - Perhekeskusten avokuntoutus
- Aikuiset
  - Sote-keskusten lasten, aikuisten – ja ikääntyneiden avokuntoutus (pkl)
Kuntoutuspalvelut 1 ja 2
- Ikääntyneet
  - Kotona asumista tukeva kuntoutus, kuntoutus arviointi- ja kuntoutusyksiköissä(Arvi-yksiköt)
Ikääntyneiden kuntoutus alueet 1 ja 2 / alueet 3 ja 4

Kuntoutuksen ohjausryhmän tehtävä ja kokoonpano

Lapset, nuoret, perheet

- Noora Burjam, Mari-Elina Pihl

Aikuisten palvelut

- Anu Mitikka, Petteri Männistö

Ikääntyneiden palvelut

- Eeva-Kaisa Kuusisto, Minna Rajala

Erityis- ja sairaalapalvelut

- Hannu Heikkilä (pj), Veera Sivula-Lehtiniemi, Elna Lindgren (siht.)

Tarvittaessa kutsutaan eri alojen asiantuntijoita

Kuntoutuksen ohjausryhmän tehtävinä ovat mm. kuntoutuksen kokonaisuuden koordinointi, alueen yhtenäisten vaikuttavien käytäntöjen ja mittaamisen edistäminen sekä erityistason ja perustason yhteistyön varmistaminen.

Kuntoutuksen ohjausryhmä linjaa esim. kuntoutustyöryhmien toimintaa yhteisillä toimintaperiaatteilla. Kuntoutuksen ohjausryhmä kokoontuu noin kerran kuukaudessa ja ryhmän nimeämisestä vastaa sote-johtaja.

Lääkinnällisen kuntoutuksen hyväksytyt toimintaperiaatteet

Satakunnan hyvinvointialueelle on 14.11.2023 hyväksytty seuraavat lääikinnällisen kuntoutuksen toimintaperiaatteet:

- Lasten, nuorten ja perheiden palvelut: fysio -, toiminta- ja puheterapia sekä neuropsykologinen kuntoutus
- Aikuisten palvelut: fysioterapia, toimintaterapia, puheterapia
  - Erityis- ja sairaalapalveluiden kanssa yhteiset toimintaperiaatteet
- Ikääntyneiden palvelut: fysioterapia
  - Aikuisten palveluista puheterapia, toimintaterapia koskettaa myös ikääntyneiden palveluiden kuntoutujia ja ammattilaisia.

Toimintaperiaatteiden kirjalliset tuotokset on jaettu käytettävyyden ja jokaisen terapialajin sekä toimialueen yksityiskohtien huomioimiseksi erillisiksi esityksiksi.

Uusista toimintaperiaatteista toteutui kiertue tammi-helmikuussa henkilöstölle, kuntoutujille ja palveluntuottajille. Kiertuepaikkakunnat olivat: Eura, Harjavalta, Huittinen, Kankaanpää, Pori ja Rauma.

Periaatteita lääkinällisen kuntoutuksen palveluiden järjestämisessä ja toteuttamisessa

Laissa potilaan asemasta ja oikeuksista määrätään että, jokaisella Suomessa pysyvästi asuvalla henkilöllä on oikeus ilman syrjintää hänen terveydentilansa edellyttämään terveyden- ja sairaanhoitoon niiden voimavarojen rajoissa, jotka kulloinkin ovat terveydenhuollon käytettävissä. (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992).

Lääkinällisellä kuntoutuksella parannetaan ja ylläpidetään kuntoutujan toimintakykyä, tuetaan kuntoutujan elämäntilanteen hallintaa ja jokapäiväisistä askareista selviämistä. (STM). Lääkinällinen kuntoutus on osa sekä erityis- että perustason kuntoutuspalveluja.

Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen lainsäädännön näkökulmasta I

Lääkinnällinen kuntoutus on lakisääteistä. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä kuntoutujan sairaanhoitoon liittyvä lääkitieteellinen kuntoutus. Lääkitieteelliseen kuntoutukseen kuuluu:

- kuntoutusneuvonta ja -ohjaus
- kuntoutujan toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi
- kuntoutustutkimus, jonka avulla selvitetään kuntoutujan kuntoutusmahdollisuuksia
- toimintakyvyn parantamiseen ja ylläpitämiseen tähtäävät terapiat sekä muut tarvittavat kuntoutumista edistävät toimenpiteet
- apuvälinepalvelut
- sopeutumisvalmennus
- 1 - 6 kohdassa tarkoitetuista tarpeellisista toimenpiteistä koostuvat kuntoutusjaksot laitos- tai avohoidossa.

Lääkinnällisen kuntoutuksen järjestäminen lainsäädännön näkökulmasta II

Hyvinvointialue vastaa kuntoutujan lääkinällisen kuntoutuksen suunnittelusta siten, että kuntoutus muodostaa yhdessä tarpeenmukaisen hoidon kanssa toiminnallisen kokonaisuuden. Hyvinvointialue vastaa kuntoutuspalvelun ohjauksesta ja seurannasta sekä nimeää kuntoutujalle tarvittaessa kuntoutuksen yhdyshenkilön. (Finlex 1326/2010, 8.7.2022/581)

Terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin. Terveydenhuollon toiminnan on oltava laadukasta, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. (Finlex 1326/2010, 8.7.2022/581)

Hyvinvointialueella ei ole velvollisuutta järjestää lääkinällistä kuntoutusta, jos järjestäminen on Kelan kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain perusteella Kelan tehtävänä. Hyvinvointialueen on järjestettävä kuntoutussuunnitelmassa määritelty lääkinällinen kuntoutus, jos n järjestämis- ja kustannusvastuu ei ole selkeä

Terveydenhuoltolain lisäksi on huomioitava yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista. Sopimuspuolet toteuttavat toimet muun muassa vertaistuen avulla, jotta vammaiset henkilöt voisivat saavuttaa ja säilyttää mahdollisimman suuren itsenäisyyden, sosiaaliset ja ammatilliset kyvyt sekä täysimääräisen osallisuuden ja osallistumisen kaikilla elämänalueilla.

Periaatteita lääkinällisen kuntoutuksen palveluiden järjestämisessä ja toteuttamisessa I

Arvioitaessa lääkinällisen kuntoutuksen terapioiden tarvetta tulee huomioida kokonaisvaltainen toimintakyky (ICF-luokituksen osa-alueet) ja mahdollisuus vaikuttaa toimintakykyyn ja –rajoitteisiin sekä osallisuuteen terapian keinoin. (ICF-luokitus on WHO:n vuonna 2001 julkaisema toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus.)

Terapiaan lähettämisessä, suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa tulee arvioida terapian vaikuttavuutta ja saavutettavissa olevaa terveyshyötyä perustuen tutkimustietoon (esim. Käypä hoito – ja Palveluvalikoimaneuvoston suositukset) ja/tai hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin.

Toimintakyvyn arvioimiseksi sovitaan yhtenäiset käytännöt, menetelmät ja mittarit. ICF-luokituksen mukaisesti arvioinnissa huomioidaan, että kuntoutujan toimintakyky voi vaihdella eri ympäristöissä ja tehtävien vaatimusten mukaan.

Osallisuus, osallistuminen merkitsee kuntoutujan mahdollisuutta toimia hänelle merkityksellisissä elämän rooleissa itseään tyydyttävällä tavalla. Eri elämänvaiheissa ja –tilanteissa osallisuus/osallistuminen ilmenee eri tavoin. Joissakin tilanteissa osallisuus voi merkitä esimerkiksi sanallista oman hoidon ohjausta, toisissa itsenäistä arjen elämistä, harrastus- tai järjestötoimintaan, yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen osallistumista.

Periaatteita lääkinällisen kuntoutuksen palveluiden järjestämisessä ja toteuttamisessa II

Kuntoutuja on aktiivinen toimija, jonka osallisuudella on keskeinen merkitys kuntoutuksen suunnittelu- ja toteutusprosessissa

Lääkinällisenä kuntoutuksena terapiaa myönnetään silloin, kun siitä arvioidaan olevan merkittävää hyötyä kuntoutujan toimintakykyvyn edistämiseksi tai säilymiseksi

Tehokkaan kuntoutumisen kannalta on tärkeää, että kaikilla osallisilla on yhteiset tavoitteet sekä yhdenmukaiset toimintatavat kuntoutujan ja hänen lähihenkilöidensä ohjauksessa

Eri terapioiden onnistumisen edellytyksenä on, että kuntoutujalla on riittävät voimavarat, vireystaso ja motivaatio

Kuntoutujan on kyettävä osallistumaan terapiatilanteeseen aktiivisena toimijana sekä vastaanottamaan ja noudattamaan toimintaohjeita

Kuntoutujalla tulee olla halua ja motivaatioita lisätä omaa työ- ja/tai toimintakykyään itsenäisesti ja tarvittaessa ammatilaisen tuella

Kuntoutussuunnitelma

Lääkinnällisen kuntoutuksen tarve, tavoitteet ja sisältö on määriteltävä kirjallisessa yksilöllisessä kuntoutussuunnitelmassa (8.7.2022/581)

Kuntoutussuunnitelma voidaan tehdä erityis- tai perustasolla, osoittaa Kelalle, vakuutusyhtiölle tai perustasolle

Kuntoutussuunnitelmaa tehtäessä tulee olla mahdollisuus moniammatilliseen ja/tai -alaiseen yhteistyöhön yhdessä kuntoutujan ja hänen lähipiirinsä kanssa

Tavoitteena on, että moniammatillinen kuntoutustiimi, jonka kokoonpano vaihtelee kuntoutujan tarpeen mukaan, arvioi tarpeen ja suunnittelee yhdessä kuntoutujan ja tarvittaessa omaisten kanssa kuntoutusta

Kuntoutumisen ja tavoitteiden seuranta

- Kuntoutumisen ja tavoitteiden toteutumista seurataan sovituin mittarein kuntoutumisen aikana
- Kuntoutumiseen liittyvä arviointi tehdään vähintään kerran vuodessa ja aina ennen uutta kuntoutussuunnitelmaa
- Ikääntyneiden palvelujen toimialueella arviointi tehdään tilanteen muuttuessa tai vähintään 6 kk:n välein RAI-arviointiprosessiin sopien
- Kuntoutujan toimintakykyä arvioidaan sovituilla TOIMIA-tietokannan - tai muilla valideilla mittareilla ICF-viitekehys huomioiden
- Arvioinnit saatetaan päätöksen tehneen kuntoutustyöryhmän tietoon ennen seuraavan kuntoutussuunnitelman tekemistä
- Kuntoutustyöryhmän päätös on yksilöllinen hoitopäätös ja siinä huomioidaan kuntoutujan kokonaistilanne
- Yksityislääkärien, kuntoutuslaitosten tms. tahojen antamat suositukset lääkinnällisestä kuntoutuksesta ovat suuntaa antavia päätöstä tehtäessä
- Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluihin ei ole subjektiivista oikeutta
- Terapiat tulee päättää kun potilaan sairaudesta tai vammasta johtuvaan merkittävään haittaan ei terapialla arvioida olevan merkittävää hyötyä potilaan toimintakyvyn edistämisessä tai ylläpidossa

Aikuisten ja ikääntyneiden palveluiden kuntoutustyöryhmät

Kuntoutustyöryhmät ovat monialaisia työryhmiä, jotka vastaavat pääosin lääkinnällistä kuntoutusta koskevien laajempien kuntoutussuunnitelmien toteuttamisen suunnittelusta, aikatauluttamisesta ja toteuttamisesta.

Kuntoutuksen työryhmissä tehdään yksilöllisiä päätöksiä, joissa on huomioitu asiakkaan kokonaistilanne.

Perustason kuntoutustyöryhmät (2 kpl) päättävät kevyemmästä kuntoutustarpeesta, sen koordinoinnista ja kuntoutuksen vaikutusten seurannasta. Perustason mallissa kuntoutuksen yhdyshenkilönä voi toimia joko kuntoutustyöryhmän valmistelija tai sovittu terapeutti.

Keskitetty kuntoutustyöryhmä (1kpl) käsittelee vaativamman tason kokonaisuudet ja sillä on mahdollisuus konsultoida erityistason toimijoita. Keskitettyssä mallissa kuntoutujan kuntoutuksen yhdyshenkilönä toimii kuntoutustyöryhmän valmistelija.

Perustason ja keskitetyn kuntoutustyöryhmän tarkempi tehtävänjako ja valtuudet on määritelty toimintaperiaatteissa.

Terapioiden tuottamistavat

Ensisijaisesti terapioiden toteutetaan omaa toimintana

Ostopalvelua lääkinällisessä kuntoutuksessa käytetään, jos omaa toimintaa ei ole syystä tai toisesta saatavilla tai sen käyttö muuten on taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua. (Palveluseteli, maksusitoumus)

Aikuisten palveluiden fysioterapia sote-keskuksissa

Kuntoutuspalvelut 1 ja 2 tuottaa terapiapalveluita kaikenikäisille, terveyspalveluiden asiakkaille (vastaanotolla tai kotikäyntinä)

Perustasolla fysioterapia painottuu terveyttä ja toimintakykyä edistävään ohjaukseen ja neuvontaan sekä kuntoutujan itsehoidon tukemiseen

Tarvittaessa toteutetaan yksilöllistä terapeutista harjoittelua tai ryhmäkuntoutusta

Kuntoutuksen muoto, sisältö ja määrä suunnitellaan yksilöllisesti fysioterapeuttisen tutkimisen ja kliinisen päättelyn perusteella

Aikuisten palveluiden fysioterapiaan ohjautuminen sote-keskuksissa

Fysioterapeutin vastaanotolle voi ohjautua

- Lääkärin tai muun ammattilaisen läheteellä perustasolta, erityistasolta tai muista hoitavista yksiköistä
- Fysioterapeutin suoravastaanotolta
- Sähköisten palveluiden kautta (Omaolon pilotointi Porissa)

Perustasolla kuntoutuja voi hakeutua yksittäiselle ohjaus- ja arviointikäynnille ilman lähetettä

FYSIOTERAPIAYKSIKÖIDEN YHTEYSTIEDOT:

Satakunnan hyvinvointialue-
Palvelut-
Terveyspalvelut-
Fysioterapia ja Kuntoutus

Aikuisten palveluiden fysioterapia

Terapeuttinen tutkiminen ja arviointi sekä fysioterapiasuunnitelman laatiminen

1 – 5 kertaa esim. osana kuntoutussuunnitelmaa

- kuntoutujan omat tavoitteet GAS
- terapian vaikuttavuuden arviointi kuntoutus- tai terapiasuunnitelmaa varten
- konkreettiset pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteet
- sovitut testit ja mittarit (WHODAS, muut mittarit suositusten mukaan, kuitenkin niin, että huomioidaan jo valitut) (WHODAS on maailman terveysjärjestön WHO:n geneerinen terveyden ja toimintarajoitteiden arviointimittari)
- liikkumista ja toimintakykyä tukevat apuvälinepalvelut

Terapeuttinen ohjaus ja neuvonta	Toimintaympäristössä ja työssä selviämistä tukeva terapia	Kuntoutussuunnitelmaan perustuva terapia / monialainen yhteistyö
1 – 3 kertaa, lisäksi tarvittava muutoksen tuki. Voidaan toteuttaa etänä	1 – 15 kertaa, yksilö- ja hoidolliset ryhmäkäynnit yhteensä	yli 15 kertaa vuoden aikana, yksilö- ja hoidolliset ryhmäkäynnit yhteensä

Maakunnallinen apuvälinekeskus

Vastaa Satakunnassa niistä apuvälineistä, joita voi lainata kotiin.

Ainoastaan kuulon, näön ja hengityksen apuvälineet myönnetään Satasairaalasta erikoisaloittain.

Perusapuvälineitä lainataan sote-keskusten apuvälinelainaamoista.

Maakunnallinen apuvälinekeskus vastaa kaikista vaativista ja kalliista apuvälineistä.

Lainaamme kuitenkin tarvittaessa satakuntalaisille myös perusapuvälineitä.

Aikuisten palveluiden puheterapia

Puheterapia on lääkinällistä kuntoutusta, jonka tavoitteena on parantaa kuntoutujan toimintakykyä jokapäiväisessä elämässä. Toimintakyky on voinut heiketä jonkin kommunikointia tai syömistä haittaavan puheen, kielen, äänen, lukemisen, kirjoittamisen, nielemisen tai suun motorisen toiminnan häiriön takia.

Puheterapia sisältää puheterapeuttisen arvioinnin, puheterapiatarpeen määrittelyn, puheterapian suunnittelun ja sen toteutuksen sekä kommunikoinnin apuvälinetarpeen arvion ja apuvälineen valinnan.

Puheterapia voi toteutua yksilöllisesti tai ryhmässä joko vastaanotolla, kuntoutujan arkiympäristössä tai etäyhteyksin. Se toteutetaan joko tiiviinä jaksone tai harvemmin toteutuvina ohjaus- ja seurantakäynteinä. Tarvittaessa puheterapia toteutetaan yhdessä kuntoutujan läheisten tai toisten ammattihenkilöiden kanssa.

Puheterapian määrä, kesto ja tapaamistiheys perustuvat puheterapeutin arvioon ja asetettuihin tavoitteisiin

Puheterapeuttinen arvio ja/tai puheterapia voidaan toteuttaa omana toimintana tai ostopalveluna.

Aikuisten palveluiden toimintaterapia

Toimintaterapia on kuntoutusta, joka perustuu toiminnan terapeuttiseen käyttöön. Tavoitteena on kuntoutujalle tärkeiden arjen toimintojen, kuten itsestä huolehtimisen, kotielämän, opiskelun, työssä selviytymisen, vapaa-ajan, leikin ja levon mahdollistaminen ja eri elämäntilanteisiin osallistumisen vahvistaminen.

Toimintaterapeutti mahdollistaa eri-ikäisten ihmisten osallistumisen hänelle tärkeisiin päivittäisen elämän toimintoihin silloin, kun he esimerkiksi fyysisen tai psyykkisen sairauden, vaikean elämäntilanteen, ikääntymisen tai kehitysviivästymän vuoksi tarvitsevat asiantuntijan apua.

Lääkinnällisenä kuntoutuksena toimintaterapiaa myönnetään, kun kuntoutujalla on sairaudesta tai vammasta johtuen arkeen osallistumista estävä toimintakyvyn haitta ja toimintaterapiasta arvioidaan olevan hyötyä kuntoutujan toimintakyvyn edistämisessä tai ylläpidossa.

Erityistason kuntoutus

Erityistasolle kuntoutuja ohjautuu pääsääntöisesti läheteellä perus- ja erityistasolta sekä työterveyshuollon piiristä.

Erityistasolla kuntoutusta järjestetään lähes kaikilla akuuttia sairaalahoitoa tarvitseville potilaille.

Fysio- ja toimintaterapiaan eri erikoisaloilla tarvitaan aina lääkärin palvelupyyntö tai määräys.

Fysio- ja toimintaterapia eri erikoisaloilla sisältää akuutin vaiheen arvion, ohjauksen, apuvälinetarpeen kartoituksen sekä jatkohoidon suunnittelun.

Erityistason osastoilla ja poliklinikoilla fysio- ja toimintaterapeutit toimivat osana moniammatillista ryhmää.

- Perustason hoito-osastoilla tapahtuva kuntoutus
- Erityistason poliklinikoilla ja osastoilla tapahtuva kuntoutus
- Erityistason fysiatrian poliklinikka ja kipupoliklinikka
- AVH seurantaprosessi
- Lonkkamurtumapotilas (lonkkaliukumäki) yhteistyössä perustason kanssa
- Ryhmätoiminta (COPD ja sydänkuntoutus) UUSI

Ikääntyneiden palvelut fysioterapia

- Fysioterapeutit, kuntohoitajat tekevät arviointi- ja ohjaustyötä eri elinympäristöissä, toteuttavat tavoitteellisia kotikuntoutusjaksoja, ohjaavat tavoitteellisia ryhmiä sekä toteuttavat fysioterapiaa arviointi- ja kuntoutusyksiköissä (Arvi-yksiköt)
- Ikääntyneiden fysioterapian tavoitteena on toimintakyvyn ja siten arjessa suoriutumisen tukeminen huomioiden iän tuomat muutokset ja osallisuuden mahdollistaminen sekä vammojen ja tapaturmien ehkäiseminen
- Kuntoutuksen suunnittelussa ja järjestämisessä korostuu moniammatillisen yhteistyön merkitys terveydenhuollon ja sosiaalihuollon kesken (kotihoito)
- Fysioterapian edellytyksenä on lääkärin toteama sairaus, vamma tai kehitysviivästymä ja niistä johtuva toimintakyvyn alenema. Kuntoutujan vajaakuntoisuus on pitkäaikaista tai pysyvää sekä itsenäinen ja omatoiminen selviytyminen päivittäisissä toiminnoissa on heikentynyt.

Keskeisin tavoite on tukea kotona asumista, kotiin kuntoutumista, kuntoutujien toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä.

**Ajantaiset yhteystiedot:
Satakunnan
hyvinvointialue – Palvelut-
Ikääntyneiden palvelut**

Ikääntyneiden kotona
asumista tukevat
kuntoutuspalvelut -
Satakunnanhyvinvointialue

Fysioterapeutin / kuntohoitajan, arviointi- ja ohjauskäynti kotiin

- Kotona asuville ikäihmisille, joiden kotona pärjäämisessä on haastetta
- Ohjausta omatoimiseen hyvinvoinnin ja fyysisen toimintakyvyn edistämiseen
- Apuvälinetarpeen arviointi
- Pyyntö voi esittää asiakas itse, omainen, läheinen tai sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö tarpeen huomattessaan
- Pyyntö arviointi- ja ohjauskäynnistä tehdään ikäihmisten palveluiden alueen fysioterapeutille / kuntohoitajalle. Pyyntö voi olla vapamuotoinen, suullinen tai kirjallinen.
- Arviointi- ja ohjauskäyntejä voi tehdä 1- 5 krt, seurantakäynti yksilöllisen tarpeen mukaan 3- 6 kk:n kuluttua.
- Tavoitteena arviointi- ja ohjauskäynneillä on kuntoutujan arkiaktiivisuutta tukeva työtapa
- Toimintaterapeutin arviointikäynti on yhtenäistetty toimialueella, mutta varsinaisia toimintaperiaatteita ei ole tehty isommasta kokonaisuudesta. (Toimintaterapeutin vakansseja vähän)

Kuntouttavan arviointijakson fysio-, toimintaterapeutin / kuntohoitajan osuus

Fysioterapeutti / kuntohoitaja arvioi jaksolla fyysistä toimintakykyä, apuvälinetarvetta, kodin muutostyöasioita fyysisen toimintakyvyn huomioiden, asiakkaan voimavaroja ja kuntoutusmahdollisuuksia ja keinoja.

Kuntouttavan arviointijakson aikana tehostettua kuntoutusta moniammatillisena tiiminä yksilöllisen tarpeen mukaan

Fysioterapeutti ohjaa kotihoidon henkilökuntaa ja läheisiä apuvälineiden, kinestetiikan ja kuntouttavien työmenetelmien käytössä tarvittaessa

Kuntouttavan arviointijakson jälkeen, fysioterapia painotteinen kotikuntoutusjakso on mahdollista toteuttaa.

Kotikuntoutusjakso

- Kotikuntoutusjakso voi olla jatko kuntouttavalle arviointijaksolle, toteutua sairaalasta kotiutuessa (esim. post-operatiivinen fysioterapia) tai avun tarpeen lisääntyessä kotihoidon asiakkaalla tai toimintakyvyn heikentyessä
- Keskeisin tavoite on tukea kotona asumista, ja kotiin kuntoutumista, vahvistaa kuntoutujan fyysistä toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä sekä osallisuutta
- Moniammatillinen yhteistyö esim. kotihoidon kanssa sekä yhteistyö läheisten kanssa

Sisältää fysioterapeuttisen alkuarvioinnin, tavoitteiden asettelun asiakkaan voimavaroja huomioiden; tavoitteet liittyvät usein suoriutumiseen tai osallistumiseen arjessa ja omassa elinpiirissä, kuntoutussuunnitelman tekemisen, kuntoutuksen toteuttamisen, loppuarvioinnin ja jatkosuunnitelman tekemisen.

Kuntoutus koostuu liikkumis- ja toimintakykyä parantavista harjoitteista, jotka usein painottuvat lihasvoima- ja tasapainoharjoitteisiin.

Ajallisesti rajattu n. 2 kk kokonaisuus, jonka jälkeen yksilöllisen tarpeen perusteella seuranta 3-6 kk:n kuluttua toteutuneesta jaksosta.

Toimintaperiaatteet eri pituisissa terapioidissa

Terapeuttinen ohjaus ja neuvonta kotikäynteinä	Toimintaympäristössä ja arjessa selviämistä tukeva terapia	Kuntoutussuunnitelmaan perustuva monialainen yhteistyö / terapia
1 – 5 kertaa, lisäksi tarvittava aktivoiva työote.	1 – 30 kertaa, yksilökäynnit, kun on kyseessä kuntouttava arviointijakson ja kotikuntoutusjakson yhdistelmä sovitun mallin mukaisesti. TAI 1-15 krt yksilöfysioterapiaa kotikäynteinä tai ryhmämuotoisesti	yli 15 kertaa vuoden aikana yksilöfysioterapiaa, asia käsitellään perustason kuntoutustyöryhmässä, yli 30 krt kertaa vuoden aikana yksilöfysioterapiaa asia käsitellään keskitetyssä kuntoutustyöryhmässä TAI kuntouttavan arviointijakson ja kotikuntoutusjakson jälkeen lisäfysioterapian tarve

Fysioterapia arviointi- ja kuntoutusyksikössä (Arvi-yksiköt)

Satakunnan hyvinvointialueen arviointi- ja kuntoutusyksiköissä yksiköissä työskentelee fysioterapeutteja ja kuntohoitajia osana moniammatillista työyhteisöä.

Tehtävänä on kuntoutujan fyysisen toimintakyvyn arviointi, lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälinepalvelun asiantuntijana toimiminen; apuvälinearviointi ja apuvälineen käytön ohjaus. Kuntoutujan yksilöllisen fysioterapian suunnittelu asiakaslähtöisten tavoitteiden perusteella, fysioterapian toteuttaminen; liikkumis- ja toimintakykyä parantavat harjoitteet; esim. lihasvoima- ja tasapainoharjoitteet.

Tavoitteena kotiinkuntoutumisen tukeminen ja turvalliseen kotiuttamiseen liittyvän apuvälinetarpeen arviointi sekä tarvittaessa jatkokuntoutuksen järjestäminen.

Fysioterapia ympärivuorokautisessa palveluasumisessa

Satakunnan hyvinvointialueen alueella ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ikääntyneiden palveluiden fysioterapeutit ja kuntohoitajat toimivat tarvittaessa alansa asiantuntijoina.

Fysioterapia toteutuu pääosin ohjauksellisesti yhteistyössä hoitohenkilökunnan kanssa. Pääpaino kuntouttavassa hoitotyössä.

Hyvinvointi- ja terveysvalmennus, elintapaohjaus sekä hyvinvoinnin edistäminen

Ikääntyneiden palveluiden kuntoutuksessa osa henkilöstöstä on käynyt elintapaohjaukseen liittyvää lisäkoulutusta ja käyttävät osaamistaan asiakaslähtöisesti omassa työssään

Yhtenäisen elintapaohjaus prosessin kehittäminen on vielä kesken Satakunnassa

Fyysisen toimintakyvyn asiantuntijana osallistutaan hyvinvoinnin edistämiseen ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Esimerkkinä Ikäkeskuksen seniorikiertue yhteistyössä kuntien ja 3. sektorin toimijoiden kanssa

Ryhmäkuntoutus

Ikääntyneiden palveluiden kuntoutuksen tuottamana palveluna voidaan tarpeen mukaan järjestää erilaisia fyysistä toimintakykyä ylläpitäviä ja parantavia suunnattuja, kohdennettuja, tavoitteellisia ryhmiä

Ryhmäkuntoutus on perusteltua silloin, kun kuntoutujan yksilölliset tavoitteet voidaan saavuttaa ryhmässä ja se soveltuu kuntoutujan tarpeisiin (esim. fyysisten tavoitteiden lisäksi voi vertaistuellalla olla suuri merkitys)

Yhteistyötä perustason ryhmistä tehdään aikuisten palveluiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös kuntien ja järjestöjen kanssa tarpeen mukaan

Tasapainoryhmän sekä kaatumisen ehkäisyn yhdenmukaistamista on aloitettu. Kehittämistyöhön osallistettu henkilöstöä. Ryhmien pilotointeja aloitetaan kevään 2024 aikana ja toimintaa vakiinnutetaan pilotoinnin jälkeen.

Asiakasmaksut aikuisten ja ikääntyneiden kuntoutuksessa

18 –vuotta täyttänyt kuntoutuja maksaa käynneistä vuosittain vahvistettavan asiakasmaksun, joka kerryttää terveydenhuollon maksukattoa.

Maksukatto on vuonna 2024 762 €

Käyntimaksut 1.1.2024 alkaen:

Fysio-, toiminta- ja puheterapiakäynti	12,80 €
Fysio-, toiminta- ja puheterapiakotikäynti	13,40 €
Ryhmät: 3-4 käyntiä	27,50 €
5-10 käyntiä	55,55 €
11-21 käyntiä	82,50 €

Säännöllisen kotihoidon asiakkaalle maksuttomia.

Kuntouttava arviointijakso 15,00 € / vrk (ei kerrytä maksukattoa)

Kysymyksiä

